

Det går att få ett slut på ockupationen – om man vill

Marockos främsta handelspartner heter inte USA. Inte heller Kina eller något land i Nordafrika. Det är EU. Närmare 60 procent av Marockos utlandshandel går till EU-länder. År 2007 omfattade handeln i varor mellan Marocko och EU-länderna drygt 20 miljarder euro. Sedan 1995 har handeln ökat med hela 80 procent. Marocko handlar för ungefär dubbelt så mycket av EU-länderna som man exporterar för. Marocko är alltså extremt beroende av goda relationer till den Europeiska Unionen. Omvänt kan man säga att detta ger EU och Sverige goda möjligheter till att sätta press på Marocko. Om man vill.

Den utbredda handeln möjliggörs av det frihandelsavtal som EU har tecknat med Marocko. Men få vet om att alla EU:s handelsavtal är villkorade till att de mänskliga rättigheterna måste respekteras. Om det inte sker kan avtalet hävas. Detta har också skett flera gånger. Den 13 maj 2005 massakrerade militär i Uzbekistan hundratals personer i staden Andijan. Det fick EU att suspendera partnerskaps- och samarbetsavtalet med Uzbekistan. 2007 vidtog EU med all rätt liknande åtgärder mot länderna Burma och Vitryssland.

Några utmärkta prejudikat för fortsatt villkorande av handelspolitiken skulle man kunna tycka. Men dessvärre har EU varit ointresserat av att sätta kraft bakom människorättsklausulerna mot ockupationsstater som Marocko och Israel. I december 2008 beslöt EU:s utrikesministrar att belöna dem båda med ett ännu närmare samarbete. Varken Sverige

eller något annat medlemsland agerade mot detta. Det är upprörande, för det hade faktiskt räckt med att ett enda land hade sagt nej, så hade belöningen av Marocko stoppats. Bistånd och handelspolitik sköts med så kallad kvalificerad majoritet, det vill säga två tredjedelar av ländernas röster kan köra över de andra. Men när det gäller utrikespolitik – vilket uppgraderingen handlade om – tas besluten med enhällighet. Varje land kan alltså säga nej.

Man undrar om det finns någon utrikesminister/handelsminister som ens har ambitioner att använda handelspolitiken till att uppnå något annat än bara ökade transporter och större utbyte av varor världen över. Varför finns det överhuvudtaget människorättsklausuler i EU:s handelsavtal, om de inte är till för att användas?

Frihandelsavtalet med Marocko måste läggas på is till dess att Marocko gör en reträtt från ockupationspolitiken. Självklart ska också fiskeavtalet med Marocko dras in. Det skulle vara ett konkret sätt att använda handelspolitiken för att sätta press på Marocko. Det faktum att över hälften av Marockos handel sker med EU-länder ger EU och Sverige näst intill obegränsade möjligheter till att använda handelspolitiken för att sätta stopp för ockupationen.

Nu är Sverige ordförande för EU. Man har världens chans. Frågan är om man vill ta den.

Jens Holm (V) EU-parlamentariker 2006–2009 och författare till boken "EU inifrån – berättelser från EU-parlamentet 2006–2009".

JENS HOLM

